

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Природничий факультет
Кафедра зоології

АУТЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІЛЬШАНКИ В НПП «ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ»

Наукове дослідження
студентки 2 курсу магістратури
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія)

Білошенко Владислави Ігорівни

Науковий керівник:
канд. біол. наук, доц.

Чаплигіна А. Б.

Актуальність

Важливою проблемою сьогодення є активізація досліджень популяційної різноманітності видів та їхніх поселень у сучасних умовах антропогенного навантаження. Стрімка трансформація середовища птахів глибоко зачіпає всі сфери їхнього життя, закономірно обумовлюючи формування еколого-етологічних адаптацій до змінених умов проживання. Вільшанка включена до списків Боннською та Бернською конвенцій та потребує охорони.

Мета роботи – встановити аутоекологічні особливості вільшанки (*Erithacus rubecula*) в Національному природному парку «Гомільшанські ліси».

Завдання:

- дослідити терміни весняного прильоту вільшанки;
- виявити особливості розміщення гнізд вільшанки;
- дослідити трофічні зв'язки вільшанки.

- **Об'єкт дослідження:** вільшанка (*Erithacus rubecula*).
- **Предмет досліджень:** терміни весняного прильоту, розміщення гнізд, кормовий раціон птахів.

Район дослідження:

Діброви НПП «Гомільшанські ліси»

Харківська область

Основні методи досліджень

Польові:

- візуальні спостереження
- знайдено та описано 35 гнізд;
- шляхом накладання шийних лігатур (Мальчевський, Кадочников, 1953) зібрано 44 кормових грудочок та визначено 131 таксонів безхребетних;

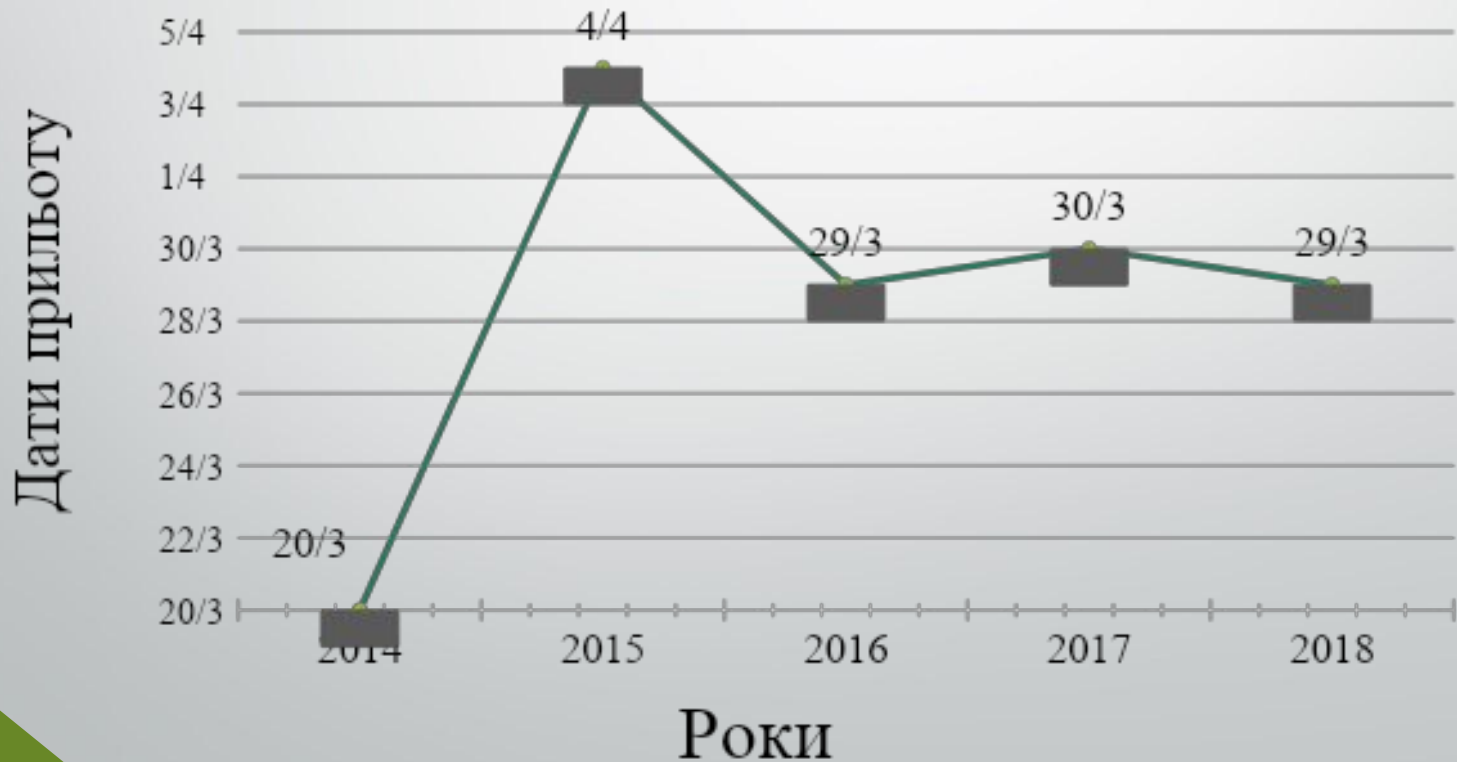
Камеральні:

визначення безхребетних
(допомогає к.б.н. Грамма В.М.)

Терміни весняного прильоту птахів

Фенологія прильоту птахів

Розміщення гнізд в природних умовах

Гніздування вільшанки у виямці на землі

Гніздування вільшанки під корчем на землі

Гніздування вільшанки в розщелині дупла

Розміщення гнізд в антропогенному ландшафті

Гніздування вільшанки в електричному щитку на будівлі

*Закритий спосіб
гніздування
(у ящику з дерева)*

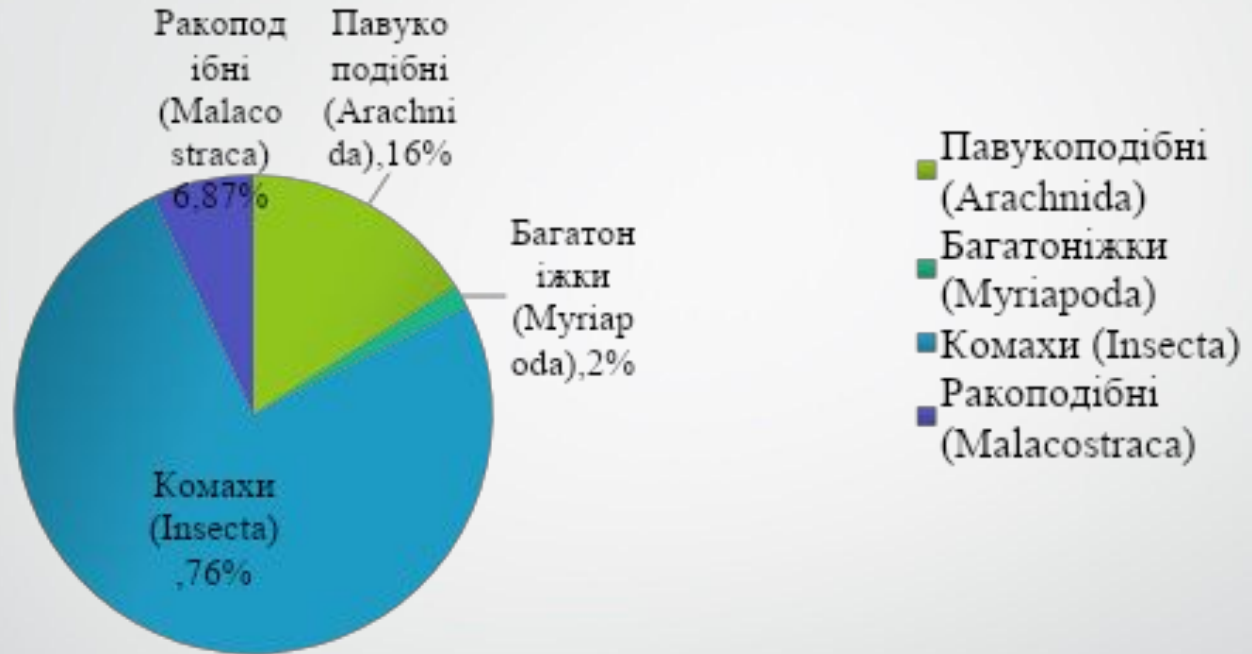
Місця гніздування вільшанки (*Erithacus rubecula* L.) в умовах листяних лісів

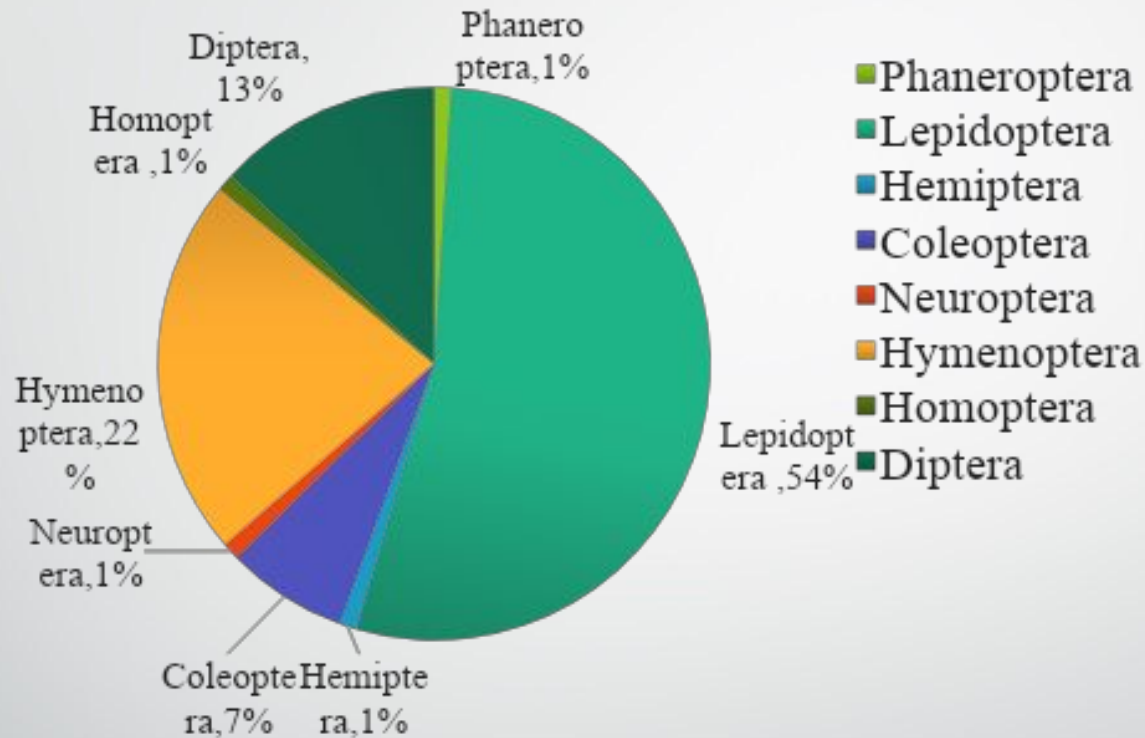
Аналіз показав, що
найчастіше гнізда
вільшанки
розташовані на землі
у виїмці (34,3%)

Кормовий раціон вільшанки в умовах листяних лісів

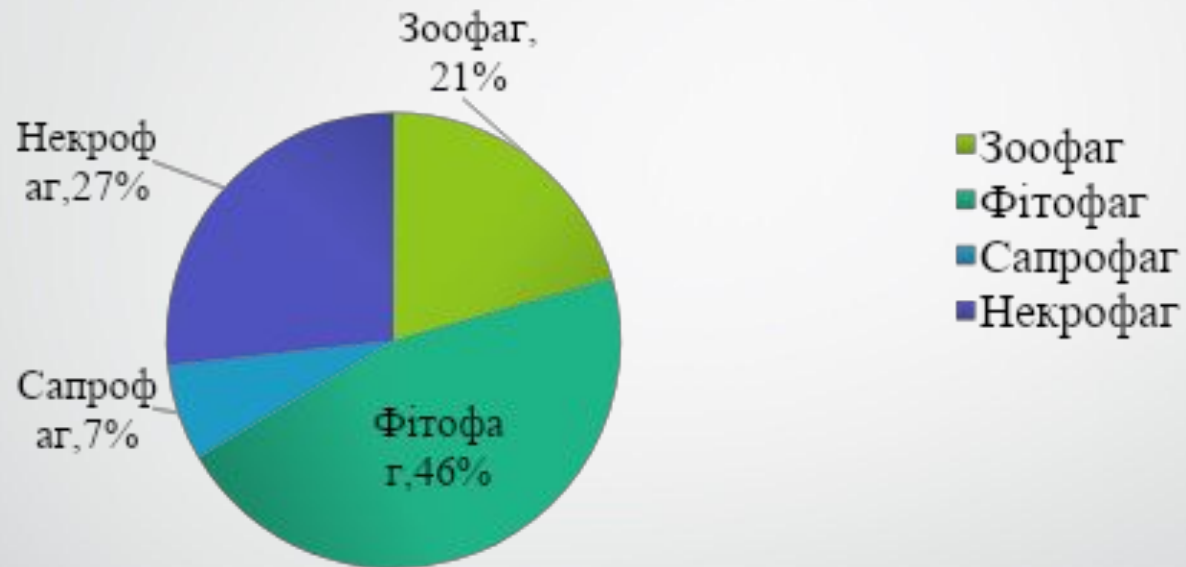
Найбільша кількість особин, знайдених у кормовому раціоні є представниками класу комахи – 75, 57%.

Розподіл класу Insecta за рядами

Серед комах виявлено 7 рядів, де переважають:
Lepidoptera (53,5%), Hymenoptera (22, 2%),
Diptera (13,1%);

Трофічні групи кормового раціону вільшанки на території НПП «Гомільшанські ліси»

Аналіз трофічних груп кормового раціону вільшанки показав, що більшість із них є фітофагами та некрофагами – 45,80% і 26,72% відповідно.

Апробація результатів дослідження

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень аутокології вільшанки у НПП «Гомільшанські ліси» можна зробити такі висновки:

1. Весняний приліт вільшанки виявлено у середньому $28.03 \pm 3,4$, (20.03.2014 – 4.04.15);
2. При розміщенні гнізд вільшанки віддають перевагу наземному гніздуванню (34,3%), а також штучним гніздівлям (14,3%), виїмці на схилі у лісовому ярі (14,3%), природним дуплам з розширеним льотком (14,3%);
3. Виявлено, що у кормовому раціоні вільшанки переважають представники класу комахи – 75,6%. Значно менше трапляються павукоподібні (16,0%), ракоподібні (6,9%) та багатоніжки (1,5%). Серед комах виявлено 7 рядів, де переважають: Lepidoptera (53,5%), Hymenoptera (22, 2%), Diptera (13,1%);
4. Установлено, що у трофічних групах раціону вільшанки переважають фітофаги (45,8%) та некрофаги (26,7%). Менше зоофаги (20,6 %) та сапрофаги (6,9%).

Дякую за увагу!

